

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

Urząd Statystyczny w Lublinie

Notatka informacyjna do publikacji

Lublin, 17 kwietnia 2007 r.

„MIASTA –STOLICE REGIONÓW W EUROREGIONIE BUG W 2005 R.”

Euroregion Bug

Związek Transgraniczny Euroregion Bug, w którego skład wchodzi, położone po obu stronach tej rzeki, obszary przygraniczne 3 państw: Białorusi, Polski i Ukrainy, **powołany został do życia w wyniku porozumienia podpisanego w Łucku we wrześniu 1995 roku** przez wojewodów: chełmskiego, lubelskiego, tarnobrzesckiego i zamojskiego oraz przewodniczącego Wołyńskiej Rady Obwodowej. Po dwu latach w jego granicach znalazły się nadbużańskie pograniczne tereny Polski i Białorusi (województwo białkopodlaskie i obwód brzeski), a w 2000 r. dwa powiaty z obwodu lwowskiego.

Z administracyjnego punktu widzenia obszar Euroregionu Bug obejmuje trzy jednostki o charakterze regionalnym: obwód brzeski z siedzibą w Brześciu, województwo lubelskie z siedzibą w Lublinie, obwód wołyński z siedzibą w Łucku oraz dwa powiaty z obwodu lwowskiego - łącznie 52 rejony/powiaty i 12 miast na prawach rejonów/powiatów. W wyniku reformy administracji publicznej w Polsce w 1999 roku i powołania nowych jednostek samorządowych na szczeblu powiatowym oraz wojewódzkim stroną polską w Związku Transgranicznym Euroregion Bug reprezentują: Marszałek Województwa Lubelskiego, Przewodniczący Sejmiku Województwa Lubelskiego i Wojewoda Lubelski.

Od czerwca 1996 roku Euroregion Bug jest członkiem Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych.

Statutowymi organami Związku Transgranicznego Euroregion Bug są:

- **Rada Euroregionu**, składająca się z 30 osób, po 10 ze strony białoruskiej, polskiej i ukraińskiej,
- **Prezydium Rady Euroregionu** – trzyosobowe (po jednym przedstawicielu z każdej strony), którym kieruje, wybierany na okres jednego roku, Przewodniczący Prezydium, będący jednocześnie Przewodniczącym Rady,
- **Sekretariat**, obejmujący Krajowe Biura w Brześciu, Chełmie i Łucku,
- **Komisja Rewizyjna**, składająca się z 6 osób (po 2 z każdej strony) wybieranych na okres dwóch lat.

Działalność statutowa Euroregionu znalazła wyraz w powołanych przez Radę siedmiu białorusko-polsko-ukraińskich grupach roboczych.

Stowarzyszenie Transgraniczne Euroregion Bug jest strukturą mającą na celu inicjowanie, wspomaganie i koordynację współpracy transgranicznej samorządów, społeczności lokalnych i władz administracyjnych z obszarów przygranicznych położonych wzdłuż granicy na Bugu w gospodarce, nauce, ochronie środowiska, kulturze i oświacie, sporcie. Ważnym zadaniem jest inspirowanie i wspieranie w realizacji konkretnych projektów współpracy transgranicznej, a także pomoc w kontaktach z organizacjami i instytucjami międzynarodowymi.

Finansowaniem działalności Euroregionu Bug po stronie polskiej zajmuje się Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug, zarejestrowane 3 kwietnia 2000 roku.

Należy zaznaczyć, że w publikacji obszar Euroregionu Bug obejmuje cztery jednostki typu regionalnego, tj. województwo lubelskie oraz obwody: brzeski na Białorusi oraz lwowski i wołyński na Ukrainie. Formalnie rzecz ujmując, tylko dwa rejony obwodu lwowskiego (sokalski i żółkiewski) należą do związku transgranicznego ERB, jednak znaczenie obwodu lwowskiego, a zwłaszcza Lwowa, oraz siła powiązań z województwem lubelskim są na tyle znaczące, że uznano za celowe uwzględnienie w opracowaniu danych dotyczących całego obwodu lwowskiego, tym bardziej że trwają prace nad poszerzeniem zasięgu Euroregionu o miasto Lwów, a ponadto cały obwód lwowski jest członkiem honorowym ERB.

Tak rozumiany **Euroregion Bug** zajmuje obszar położony na styku granic: polsko-białoruskiej, polsko-ukraińskiej i białorusko-ukraińskiej. Jego powierzchnia **liczy 99885 km²**, z czego na część białoruską przypada 32,8%, polską – 25,2%, a ukraińską – 42,0%.

W jego obrębie można wyróżnić:

- **część północną - nizinną**, charakteryzującą się słabymi glebami, bardzo gęstą siecią cieków wodnych, występowaniem około 100 jezior, znacznych połąci lasów, torfowisk i bagien z licznymi stanowiskami reliktowych gatunków roślin, stanowiących ostoję dla rzadkich gatunków zwierząt, zwłaszcza ptactwa wodnego i błotnego. Największym regionem jest tu Polesie.
- **część południową - wyżynną** charakteryzującą się niższym zalesieniem, rzadziej rozwiniętą siecią rzeczna, występowaniem obszarów deficytów wody, dobrymi i bardzo dobrymi glebami oraz – zwłaszcza na Roztoczu – reliktowych gatunków zwierząt i roślin (Wyżyna Lubelska z Roztoczem, Wyżyna Wołyńska, Podole), **oraz podgóorską i górską** (Beskidy Wschodnie, subregiony podgórskie Karpat Wschodnich).

O walorach przyrodniczych Euroregionu Bug świadczy utworzenie na jego obszarze sześciu parków narodowych, tj.:

- Białowieskiego (w części białoruskiej) o powierzchni 87,6 tys. ha,
- Poleskiego (w części polskiej) o powierzchni 9,6 tys. ha,
- Roztoczańskiego (w części polskiej) o powierzchni 7,9 tys. ha,
- Szackiego (w części ukraińskiej) o powierzchni 82,5 tys. ha,
- Jaworowskiego (w części ukraińskiej) o powierzchni 7,1 tys. ha,
- Skolskie Beskidy (w części ukraińskiej) o powierzchni 35,7 tys. ha.

Euroregion Bug obejmuje obszary szeroko rozumianego pogranicza – strefę kontaktu grup etnicznych, odmiennych kultur, wyznań, tędy przebiega wreszcie granica oddzielająca

regiony dwu wielkich jednostek fizyczno-geograficznych – Europy Zachodniej i Europy Wschodniej. W wielu dziedzinach można dostrzec wyraźne różnice. Obok tego można stwierdzić równocześnie występowanie podobieństw, co wynika m.in. z długoletniej wspólnej historii.

Euroregion zamieszkały jest przez 7221,7 tys. osób. Ich rozmieszczenie wykazuje duże zróżnicowanie o czym świadczy wskaźnik gęstości zaludnienia, wynoszący w obwodzie brzeskim – 44 osoby na 1 km², w województwie lubelskim – 87 osób, w obwodzie wołyńskim – 52, a lwowskim – 117, przy średniej dla ERB wynoszącej 72. Wiąże się to zarówno z warunkami naturalnymi, jak też z historią. Jedynie w województwie lubelskim występuje przewaga ludności wiejskiej, co ilustruje wskaźnik urbanizacji wynoszący 46,6%, a w pozostałych trzech jednostkach regionalnych dominuje ludność miejska.

Wspólną cechą wszystkich czterech regionów jest zmniejszanie się liczby ludności. Składniki przyrostu rzeczywistego ludności mają we wszystkich jednostkach regionalnych ERB wartości ujemne. I tak **przyrost naturalny** kształtuje się na poziomie od – 0,8‰ (województwo lubelskie) do –3,7‰, (obwód brzeski), przy średniej dla Euroregionu wynoszącej –2,7 ‰, a **saldo migracji:** od –0,6‰ (obwód lwowski) do –2,7‰ (obwód brzeski), przy średniej euroregionalnej –1,6‰. **Jest to zatem obszar wyludniający się.** W latach 1995-2005 liczba ludności zmniejszyła się z 7524,7 tys. do 7221,7 tys. osób, tj. o 4,0%.

Na obszarze ERB **liczba pracujących w gospodarce narodowej wynosi 2823,2 tys. osób**, z czego 37,7% przypada na obwód lwowski, 25,8% - na województwo lubelskie, 21,2% - na obwód brzeski, a 15,3% - na obwód wołyński. **Liczba podmiotów gospodarki narodowej, posiadających osobowość prawną kształtuje się na poziomie 113866**, przy czym ich wyraźna koncentracja występuje w obwodzie lwowskim (48,6%) i województwie lubelskim (29,5%).

Cechą charakterystyczną jest fakt niższych od średnich krajowych wynagrodzeń za pracę. Najgorsza pod tym względem sytuacja jest w obwodzie wołyńskim, gdzie przeciętne miesięczne wynagrodzenie stanowi zaledwie 63,4% średniej krajowej, a relatywnie najlepsza w obwodzie brzeskim (88,8%)

Warunki mieszkaniowe są wyraźnie zróżnicowane. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania jest największa w województwie lubelskim (73,5 m²), a najmniejsza w obwodzie brzeskim (57,2 m²). W wodociąg i kanalizację najlepiej są wyposażone mieszkania województwa lubelskiego (88,2% i 76,1% ogółu mieszkań), na drugim biegunie znajdują się mieszkania w obwodzie wołyńskim (odpowiednio: 44,2% i 41,0%). Instalacje gazu ziemnego występują w niemal wszystkich mieszkaniach w obwodzie brzeskim (96,4%), a najgorzej jest w tym względzie w województwie lubelskim (38,9%), jednak województwo to przoduje w zakresie wyposażenia w centralne ogrzewanie (70,9%), podczas gdy najgorszy pod tym względem jest obwód lwowski (42,8%).

Jednym z ważniejszych rodzajów usług oferowanych na obszarze Euroregionu jest szkolnictwo wyższe. Kształci się tu bowiem na różnych kierunkach w 56 uczelniach wyższych 287,0 tys. studentów, przy czym dominują tu dwa obwody: lwowski (44,5% ogółu studentów) i województwo lubelskie (36,6%) z dwoma największymi ośrodkami akademickimi ERB jakimi są: Lwów i Lublin.

Niewykorzystaną dotychczas szansą rozwojową Euroregionu Bug jest turystyka, której walorami są: jakość i różnorodność środowiska przyrodniczego oraz liczne obiekty

kultury materialnej, o czym świadczy choćby fakt umieszczenia dwóch miast: Lwowa i Zamościa na liście Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO. Wysokim walorom turystycznym nie odpowiada jednak istniejąca baza noclegowa turystyki, która obejmuje w ERB – 41,3 tys. miejsc całorocznych, z czego na obwód lwowski przypada – 57,1% ogółu, a na województwo lubelskie - 25,2%.

Stolice

W publikacji poświęconej głównie czterem miastom pełniącym funkcje stolic regionalnych, oprócz danych statystycznych, można znaleźć podstawowe informacje o ich historii, najważniejszych zabytkach. Charakterystykę każdego miasta kończy kalendarium, zawierające przegląd najważniejszych wydarzeń w jego dziejach.

Stolice województwa lubelskiego oraz obwodów brzeskiego, lwowskiego i wołyńskiego w poszczególnych dziedzinach gospodarki, życia społecznego pełnią niepoślednią rolę. **Ludność, która zamieszkuje Brześć, Lublin, Lwów oraz Łuck stanowi 22,3% ogółu ludności ERB. Tutaj działa 42,4% zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej** mających status osoby prawnej. W miastach tych znajduje się 1/5 zasobów mieszkaniowych ERB, a odsetek wyposażenia w instalacje wodociagową czy kanalizacyjną przekracza znacznie analogiczne dane z terenu regionów. Prawie połowa lekarzy z terenu ERB pracuje w zakładach leczniczych czterech stolic. Bardzo dużą rolę odgrywają one w dziedzinie szkolnictwa wyższego – **działa tu ponad 70% uczelni wyższych ERB, a studiuje ponad 80% z liczby wszystkich studentów**. Wśród sieci placówek kultury, zwłaszcza teatrów czy instytucji muzycznych, stolice mają wyjątkowe znaczenie.

Spośród czterech miast pierwszoplanową rolę odgrywa Lwów - największy ośrodek osadniczy na terenie ERB. Ranga jego przewyższa znaczenie pozostałych trzech stolic regionalnych, co wiąże się zarówno z największym zaludnieniem, największą powierzchnią, jak też rolą, jaką odgrywał w przeszłości i nadal odgrywa w życiu gospodarczym, kulturalnym czy politycznym.

W roku 2005 Lwów liczył 753,8 tys. mieszkańców skupiających się na powierzchni 171 km². W okresie 1995-2005 znacznie (o 5%) zmniejszyła się liczba mieszkańców Lwowa, co głównie było spowodowane **dużym odpływem ludności** w końcu lat dziewięćdziesiątych, a zwłaszcza wielkim spadkiem w roku 2000 i 2001 (saldo migracji wynosiło odpowiednio: -21,3‰ oraz -19,7‰). Te niekorzystne procesy demograficzne dotknęły w podobnym stopniu Łuck – najmniejsze (201,8 tys. mieszkańców) z omawianych miast.

Zupełnie inaczej wygląda rozwój demograficzny Brześcia. Jest to miasto, w którym **liczba mieszkańców** w okresie 1995-2005 **wzrosła o 2,8%** (do 301,4 tys.), a przyrost naturalny i saldo migracji są dodatnie. W tym gronie Lublin zajmuje pośrednie miejsce – liczba mieszkańców w ciągu 11 lat nieznacznie wzrosła (do 355,0 tys.), a ostatnio bardzo mały przyrost naturalny nie równoważy ujemnego salda migracji.

Na wojewódzkim/obwodowym rynku pracy największe znaczenie ma Lwów, na który przypada 35,4% wszystkich pracujących w gospodarce narodowej w obwodzie lwowskim. Na tym polu **najslabsza jest pozycja Lublina** - gdzie pracuje co 6 osoba spośród ogółu pracujących w województwie. Znaczenie Brześcia i Łucka jest większe – ich udziały na obwodowym rynku pracy wynoszą: 25,5% oraz 21,1%.

Wynagrodzenie za pracę w każdej z czterech regionalnych stolic jest wyższe w porównaniu z wynagrodzeniami ze szczebla regionalnego (województwa/obwodu). Największe różnice uwiadcniają się w Łucku, gdzie przeciętna płaca przewyższa przeciętną płacę w obwodzie wołyńskim o ponad 25%. W Lublinie przeciętna pensja jest tylko o 3,5% wyższa od przeciętnej w województwie. Natomiast w porównaniu z płacami krajowymi najkorzystniej wypada Brześć, gdzie płaca jest wyższa o 4,1%. W pozostałych trzech miastach przeciętne wynagrodzenia są niższe od przeciętnego wynagrodzenia krajowego.

Sytuacja mieszkaniowa najlepiej wypada w Lublinie – tutaj są największe mieszkania, a liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie jest najniższa. Wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytku w 2005 r. na 10000 mieszkańców najwyższą wartość osiągnął w Łucku (76 mieszkań na 10000 ludności), najgorsza sytuacja była pod tym względem we Lwowie (20 mieszkań na 10000 ludności). Największe różnice w wyposażeniu mieszkań w instalacje, występowały w przypadku centralnego ogrzewania - najwięcej mieszkań (92,7%) posiadało c.o. w Brześciu, najmniej (67,1%) we Lwowie.

Jedną z najważniejszych usług nierynkowych świadczonych przez omawiane stolice województw **jest szkolnictwo wyższe** - 45 szkół wyższych szkoli w swych murach 233 tys. studentów. **Najstarszym i największym ośrodkiem akademickim jest Lwów**, gdzie na 25 uczelniach studiuje 45% spośród studentów wszystkich czterech miast. Tradycje akademickie Lublina są krótsze, a w lubelskich szkołach wyższych uczy się mniej - 36,7% ogółu studentów czterech miast, lecz wskaźnik liczby studentów na 10000 ludności jest w Lublinie najwyższy (2,4 tys.). **Z innych usług nierynkowych ważna rola przypada** omawianym miastom w **ochronie zdrowia**.

Wśród usług rynkowych oferowanych przez stolice szczególne znaczenie powinna mieć turystyka. **Liczne zabytki, obiekty kultury tych miast predestynują je do pełnienia funkcji centrów turystycznych.** W chwili obecnej największą liczbą miejsc noclegowych w obiektach turystycznych dysponuje Lwów. Niemniej jednak, podobnie jak w pozostałych miastach, ich liczba nie odpowiada potrzebom. Powiększanie bazy noclegowej w oparciu o międzynarodową sieć hoteli oferujących europejskie standardy, rozszerzanie informacji turystycznej umożliwiłoby przyjmowanie coraz większej rzeszy turystów i rozwój szeroko rozumianej sfery usług.

PODSTAWOWE DANE

Stan w dniu 31.XII

Wyszczególnienie	2005 r.			
	Brześć	Lublin	Lwów	Łuck
Ludność (w tys.)	301,4	355,0	753,8	201,8
w wieku przedprodukcyjnym (%)	17,3	17,3	15,3	17,5
w wieku produkcyjnym (%)	67,3	67,1	64,1	66,0
w wieku poprodukcyjnym (%)	15,4	15,6	20,6	16,5
Gęstość zaludnienia na km ²	4005	2407	4408	4849
Wskaźnik feminizacji	117	117	113	121
Wskaźnik obciążenia demograficznego (w osobach)	49	49	56	51
Przyrost naturalny w roku (‰)	1,3	0,0	-2,1	1,5
Saldo migracji w roku (‰)	3,0	-2,7	4,1	7,9
Pracujący (w tys.)	152,6	124,3	376,8	90,5
w przemyśle i budownictwie (% ogółu)	39,3	19,4	29,4	27,2
w usługach rynkowych (% ogółu)	59,6 ^a	41,1	42,4	32,5
w usługach nierynkowych (% ogółu)	.	30,8	27,9	28,4
Podmioty gospodarki narodowej (osoby prawne) na 1000 osób	10,5	28,5	37,6	33,1
Stopa bezrobocia (%)	1,6	12,2	0,9	4,0
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w roku	482,7 ^b	2135,30 ^c	802,41 ^d	640,33 ^d
Mieszkania oddane do użytku w roku na 10000 osób	60	47	20	76
Przeciętna powierzchnia użytkowa zamieszkanego mieszkania w m ²	55,4	58,5	52,2	52,9
Mieszkania zamieszkałe (w tys.) wyposażone w:	91,0	130,6	248,6	65,8
wodociąg (% ogółu)	92,1	98,6	94,0	87,1
kanalizację (% ogółu)	91,8	93,5	94,0	86,9
centralne ogrzewanie (% ogółu)	92,7	89,1	67,1	82,1
Studenci ^e na 10000 osób	623	2409	1395	1179
Miejsca noclegowe całoroczne ^f w obiektach turystycznych na 10000 osób	43	65	41	60

^a usługi rynkowe i nierynkowe, ^b w tys. BYR, ^c w PLN, ^d w UAH, ^e rok akademicki 2005/2006, ^f stan w dniu 31.VII

Źródło informacji: dane statystyczne Urzędów Statystycznych w Brześciu, Lublinie, Lwowie, Łucku

Urząd Statystyczny w Lublinie zachęca Państwa do korzystania z naszych wydawnictw oraz informacji statystycznych.

Publikacje wydawane są w formie książkowej, CD-ROM, część z nich zamieszczana jest jedynie w Internecie na stronach www.stat.gov.pl/urzedu/lublin.

Wyniki badań, które nie znalazły się w publikacjach można uzyskać w formie elektronicznej lub w formie wydruków.

Udostępnianie informacji statystycznych w US prowadzi:
Wydział Udostępniania Informacji
Informatorium, pokój nr 2
tel. 081 533 27 14, 081 533 20 51 w. 128
e-mail: sekretariatUSlub@stat.gov.pl

Informatorium Urzędu dysponuje bogatymi zbiorami publikacji Głównego Urzędu Statystycznego.

Podajemy **tytułowy plan wydawniczy** Urzędu Statystycznego w Lublinie w 2007 roku:

- **ROCZNIK STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2007**
termin wyd. – grudzień
- **WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE 2007-PODREGIONY, POWIATY, GMINY**
termin wyd. – grudzień
- **BIULETYN STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**
termin wyd. – 55-59 dni po kwartale
- **BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2006 R.**
termin wyd. – październik
- **LUDNOŚĆ, RUCH NATURALNY I MIGRACJE W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2006 R.**
termin wyd. – lipiec
- **RYNEK PRACY W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2006 R.**
termin wyd. – listopad
- **ZMIANY STRUKTURALNE GRUP PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2006 R.**
termin wyd. – marzec
- **TURYSTYKA W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2006 R.**
termin wyd. – sierpień
- **ROLNICTWO W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2006 R.**
termin wyd. – maj
- **OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2006 R.**
termin wyd. – listopad
- **RADNI SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH W WOJ. LUBELSKIM W 2006 R.**
termin wyd. – kwiecień

W **2006 r** ukazały się między innymi:

- **WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W LATACH 2003-2005**
- **GOSPODARKA MIESZKANIOWA W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W LATACH 1998-2005**
- **EDUKACJA I WYCHOWANIE W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W ROKU SZKOLNYM 2005/2006**

